Lietas Nr. 11340010309
Lietas arhīva Nr. SKK-0549-13

LĒMUMS

Rīgā 2013.gada 12.novembrī

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāts šādā sastāvā:

senators referents A.Freibergs,

senators V.Čiževskis,

senatore A.Nusberga

izskatīja lietu rakstveida procesā sakarā ar apsūdzētā /V.M./ kasācijas sūdzību par Latgales apgabaltiesas 2013.gada 5.jūnija spriedumu un

k o n s t a t ē j a

Ar Rēzeknes tiesas 2012.gada 9.oktobra spriedumu

/V.M./, /personas kods/,

atzīts par vainīgu Krimināllikuma 175.panta trešajā daļā paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā un sodīts ar brīvības atņemšanu uz 8 mēnešiem;

atzīts par vainīgu Krimināllikuma 185.panta pirmajā daļā paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā un sodīts ar brīvības atņemšanu uz 4 mēnešiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu galīgais sods /V.M./ noteikts brīvības atņemšana uz 8 mēnešiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 55.panta pirmo un otro daļu nolemts piespriesto brīvības atņemšanas sodu neizpildīt, ja /V.M./ 2 gadu pārbaudes laikā neizdarīs jaunu noziedzīgu nodarījumu, nepārkāps sabiedrisko kārtību un pildīs tiesas uzlikto pienākumu.

Saskaņā ar Krimināllikuma 55.panta sesto daļu /V.M./ uzlikts pienākums 1 gada un 9 mēnešu pārbaudes laikā atlīdzināt cietušajai nodarītos zaudējumus – Ls 1955.

No /V.M./ cietušās /V.S./ labā piedzīta materiālo zaudējumu kompensācija Ls 1955. Kompensācijas pieteikums pārējā daļā kriminālprocesā nav izlemts.

Ar pirmās instances tiesas spriedumu /V.M./ atzīts par vainīgu un sodīts par svešas kustamas mantas slepenu nolaupīšanu (zādzība), iekļūstot dzīvoklī. Noziedzīgais nodarījums izdarīts 2008.gada 31.decembrī tiesas spriedumā konstatētajos apstākļos.

/V.M./ darbības kvalificētas pēc Krimināllikuma 175.panta trešās daļas.

Turklāt ar pirmās instances tiesas spriedumu /V.M./ atzīts par vainīgu un sodīts par svešas mantas tīšu bojāšanu. Noziedzīgais nodarījums izdarīts 2008.gada 31.decembrī tiesas spriedumā konstatētajos apstākļos.

/V.M./ darbības kvalificētas pēc Krimināllikuma 185.panta pirmās daļas.

Izskatījusi lietu apelācijas kārtībā sakarā ar apsūdzētā /V.M./ apelācijas sūdzību, Latgales apgabaltiesa ar 2013.gada 5.jūnija spriedumu Rēzeknes tiesas 2012.gada 9.oktobra spriedumu atcēlusi daļā par saskaņā ar Krimināllikuma 55.panta sesto daļu /V.M./ uzlikto pienākumu 1 gada 9 mēnešu pārbaudes laikā atlīdzināt cietušajai nodarītos zaudējumus – Ls 1955.

Pārējā daļā pirmās instances tiesas spriedums atstāts negrozīts.

Par šo spriedumu kasācijas sūdzību iesniedza apsūdzētais /V.M./, kurš lūdz izskatīt kasācijas sūdzību rakstveida procesā un pieņemt lēmumu par lietas nodošanu jaunai izskatīšanai vai atcelt tiesu nolēmumus pilnībā un kriminālprocesu izbeigt.

Apsūdzētais /V.M./ norāda, ka viņa rīcībā nav saskatāmas noziedzīga nodarījuma pazīmes, jo viņš paņēmis no cietušās /V.S./ dzīvokļa tikai sev piederošo kustamo mantu. Kasācijas sūdzības iesniedzēja ieskatā, tiesa pieļāvusi Krimināllikuma pārkāpumu, kas paredzēts Kriminālprocesa likuma 574.panta 2.punktā.

Kasācijas sūdzības iesniedzējs norāda, ka ar /V.S./ ir pazīstami kopš 2005.gada un viņš /V.S./ devis naudas aizdevumus, jo viņa solījusi pēc lauku mājas pārdošanas atlīdzināt parādus. Cietusī izremontējusi un pārdevusi savu lauku māju, bet parādu nav atdevusi, sākusi tēlot, ka viņi nav pazīstami un neuztur tuvas attiecības. Ne pirmstiesas kriminālprocesa, ne lietas iztiesāšanas laikā šī fakta esamība netika pārbaudīta. Apsūdzība, apsūdzētā ieskatā, balstās tikai uz cietušās vārdiem, kas neatbilst patiesībai, un uz viņas liecinieku liecībām, kuri faktiski neko nepierāda, jo šie lieciniekivarēja arī nezināt par viņa, /V.M./, attiecībām ar cietušo. Savukārt viņa, /V.M./, liecības vispār nav ņemtas vērā.

Apsūdzētā /V.M./ ieskatā, apelācijas instances tiesa pieļāvusi arī Kriminālprocesa likuma normu būtisku pārkāpumu, kas paredzēts Kriminālprocesa likuma 575.panta 8.punktā (iespējams domāts pirmās daļas 8.punkts), jo viņš divas reizes mēģināja pierādīt, ka cietusī sniedz tiesai nepatiesas ziņas par attiecībām un par to, ka viņa bezkaunīgi piesavinājās viņam piederošo naudu Ls 13 000 un kustamo mantu, kas bija nodota viņai tikai lietošanā uz laiku. Abu instanču tiesas viņam, /V.M./, nav devušas iespēju to pierādīt.

Kasācijas sūdzībā norādīts, ka ar likvidējamās AS /Nosaukums/ dokumentiem cietusī mēģināja pierādīt, ka ārzemēs nopelnījusi aptuveni Ls 4000. Apsūdzētā /V.M./ ieskatā, nav pierādīts, ka nauda ienākusi kontā no ārzemju darba devēja, jo naudu kontā noguldījusi pati cietusī, turklāt laikā, kad viņš /V.S./ šo naudu bija aizdevis. /V.S./ nevarēja paskaidrot, kurā valstī un pilsētā viņa strādājusi. Turklāt /V.S./ uz šīs naudas rēķina ne tikai veikusi iepriekšminētos remontu darbus, bet uzturējusi arī sevi un mājokli.

Senāts atzīst, ka apelācijas instances tiesas spriedums atceļams daļā par /V.M./ noteikto sodu pēc Krimināllikuma 175.panta trešās daļas un 185.panta pirmās daļas sakarā ar 2012.gada 13.decembra likumu „Grozījumi Krimināllikumā" (stājies spēkā 2013.gada 1.aprīlī). Senāts lietā konstatē Kriminālprocesa likuma 574.panta 1.punktā norādīto Krimināllikuma pārkāpumu. Tiesas spriedums atceļams arī daļā par /V.M./ noteikto galīgo sodu saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu. Pārējā daļā spriedums atstājams negrozīts, bet apsūdzētā /V.M./ kasācijas sūdzība noraidāma.

Krimināllikuma 175.panta trešajā daļā un 185.panta pirmajā daļā (likuma redakcijā no 2013.gada 1.aprīļa) kā sods, tostarp ir paredzēta īslaicīga brīvības atņemšana, tas ir, paredzēta zemāka brīvības atņemšanas soda minimālā robeža, nekā līdz Krimināllikuma grozījumiem.

Atbilstoši Krimināllikuma 38.pantam (likuma redakcijā no 2013.gada 1.aprīļa) brīvības atņemšanu nosaka uz laiku no piecpadsmit dienām, turklāt īslaicīgu brīvības atņemšanu var noteikt uz laiku līdz trim mēnešiem.

Lai gan Krimināllikumā līdz tā grozījumiem bija noteikts soda veids – arests, to atbilstoši likuma „Par Krimināllikuma spēkā stāšanās un piemērošanas kārtību" pārejas noteikumu 1.punktam nepiemēroja, nosakot personai sodu. Minēto soda veidu varēja piemērot, tikai aizstājot likumā paredzētajos gadījumos piespiedu darbu vai naudas sodu ar arestu.

Saskaņā ar 2012.gada 13.decembra likuma „Grozījumi Krimināllikumā" pārejas noteikumu 6.punktu tiesai, nosakot brīvības atņemšanas sodu, minētās soda minimālo robežu izmaiņas ir jāņem vērā. Lietas izskatīšanas laikā apelācijas instances tiesā norādītie likuma grozījumi bija stājušies spēkā un tiesai tie bija jāievēro.

Ņemot vērā minētās izmaiņas Krimināllikumā un ievērojot to, ka Senāta kompetencē neietilpst soda noteikšana, apelācijas instances tiesas nolēmums atceļams daļā par /V.M./ noteikto sodu pēc Krimināllikuma 175.panta trešās daļas, 185.panta pirmās daļas un daļā par /V.M./ noteikto galīgo sodu saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu. Atceltajā daļā lieta nosūtāma jaunai izskatīšanai apelācijas instances tiesā.

Senāts atzīst, ka apsūdzētā /V.M./ kasācijas sūdzība noraidāma kā nepamatota.

No kasācijas sūdzības satura secināms, ka apsūdzētais /V.M./ apstrīd pirmās instances tiesas konstatētos faktiskos lietas apstākļus un pierādījumu vērtējumu.

Atbilstoši Kriminālprocesa likuma 569.panta pirmajai daļai pārsūdzēšana kasācijas kārtībā ir rakstveida kasācijas protesta vai sūdzības iesniegšana Augstākās tiesas Senātam par tāda apelācijas instances tiesas nolēmuma tiesiskumu, kurš vēl nav stājies spēkā, nolūkā panākt tā atcelšanu pilnībā vai kādā tā daļā vai arī tā grozīšanu juridisku iemeslu dēļ.

Atbilstoši Kriminālprocesa likuma 569.panta trešajai daļai kasācijas instances tiesa pierādījumus lietā no jauna neizvērtē.

Senāts konstatē, ka apelācijas instances tiesas spriedumā šajā daļā atbilstoši Kriminālprocesa likuma 564.panta ceturtās

daļas prasībām ir izvērtēti lietā iegūtie pierādījumi, un tiesas atzinumi pamatoti ar šiem pierādījumiem. Pierādījumi vērtēti to kopumā un savstarpējā sakarībā. Tiesa atzinusi iegūtos pierādījumus par attiecināmiem, pieļaujamiem, ticamiem un pietiekamiem apsūdzētā /V.M./ vainīguma konstatēšanai, tiesai nav radušās saprātīgas šaubas par apsūdzētā /V.M./ vainīgumu viņam inkriminēto noziedzīgo nodarījumu izdarīšanā. Tiesa ir konstatējusi apsūdzētā /V.M./ darbībās visas nepieciešamās un obligātās Krimināllikuma 175.panta trešajā daļā un 185.panta pirmajā daļā paredzēto noziedzīgo nodarījumu sastāvu pazīmes.

Lietu pēc būtības izskata pirmās instances tiesa, bet gadījumos, kad iesniegts apelācijas protests vai sūdzība, lietu pēc būtības izskata arī apelācijas instances tiesa.

Pierādījumu ticamības jēdziens un novērtēšanas prasības ir noteiktas Kriminālprocesa likuma 128.pantā, taču izvēle, kuriem pierādījumiem ticēt, bet kuriem nē, ir tās tiesas kompetencē, kas izspriež lietu pēc būtības. Arī jautājums par to, vai lietā esošie pierādījumi ir vai nav pietiekami apsūdzētā vainīguma konstatēšanai, ir būtības jautājums, kas kasācijas kārtībā nav pārbaudāms. Pierādījumu pietiekamības kritērijs ir saprātīgu šaubu esamība vai neesamība par apsūdzētā vainīgumu, kura izvērtēšana tāpat ir tās tiesas kompetencē, kas izskata lietu pēc būtības.

Kriminālprocesa likuma prasību pārkāpumus pierādījumu novērtēšanā apelācijas instances tiesā, kas varētu būt par pamatu nolēmuma atcelšanai vai grozīšanai, Senāts nekonstatē.

Kasācijas instances tiesa atzīst, ka, izskatot lietu, apelācijas instances tiesa nav pieļāvusi Kriminālprocesa likuma 574.panta 2.punktā norādīto Krimināllikuma pārkāpumu, jo apsūdzētā /V.M./ par pierādītu atzīto noziedzīgo nodarījumu kvalifikācija pēc Krimināllikuma 175.panta trešās daļas un 185.panta pirmās daļas ir pareiza un atbilstoša tiesas konstatētajiem faktiskajiem lietas apstākļiem.

Atsauce kasācijas sūdzībā uz Kriminālprocesa likuma 575.panta 8.punktu (iespējams, domāts šā panta pirmās daļas 8.punkts) ir kļūdaina, jo lieta pirmās instances tiesā nav iztiesāta Kriminālprocesa likuma 499.panta kārtībā.

Kriminālprocesā apsūdzētajam /V.M./ drošības līdzeklis nav piemērots.

Pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 585., 587. pantu, Augstākās tiesas Senāts

nolēma

Atcelt Latgales apgabaltiesas 2013.gada 5.jūnija spriedumu daļā par /V.M./ noteikto sodu pēc Krimināllikuma 175.panta trešās daļas, 185.panta pirmās daļas un /V.M./ noteikto galīgo sodu saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu.

Atceltajā daļā lietu nosūtīt jaunai izskatīšanai apelācijas instances tiesā. Pārējā daļā spriedumu atstāt negrozītu.

Lēmums nav pārsūdzams.

Senators referents A.Freibergs

senators V.Čiževskis

senatore A.Nusberga